

ORKANGER SKOLE

100 år

1877—1977

Forord

I forbindelse med at det i år er 100 år siden Orkanger krets fikk sitt første skolehus, har jubileumskomiteén gjerne villet ta et blikk tilbake på skoleutviklinga i kretsen. Først var det meningen å lage en kronologisk oversikt over utviklinga fra 1877 og fram til jubileumsåret, men det ble fort klart at med den tid og de midler vi har til rådighet, ville en slik beretning bli både tynn og springende. Dessuten ville de siste 50—60 år for mange inneholde vesentlig kjent stoff. Vi har derfor kommet til at det vil være bedre å gi en bredest mulig oversikt over skolesituasjonen i 1877, og med den som utgangspunkt kan det bli mulig å se den kolossale utvikling som har skjedd i skolen i løpet av bare 100 år.

Orkanger 23. jan. 1977

**For Jubileumskomiteén
Lolf Metlaas**

Orkanger barneskole 1877-1977

Skolen fram til 1860

Før 1860 var det skolens mål og oppgave å gi «Børnene en sand Christelig Opplysning», men det ser ut til å ha vært delte meninger om hvor godt det har lyktes her i Orkdal. Etter en visitas i 1824 skreiv biskop Bugge: «Ungdommen som jeg overhørte, var ligesaa uvittige som pecus campi (uvitende som grasnaut) — her er total hedenskab». (Orkarigerboka). Så ille var det neppe, og denne uttalelsen karakteriserer nok bedre biskopen og hans forhold til soknepresten enn barna og ungdommen i Orkdal. Alt tyder på at folk i Orkdal var omtrent like opplyste, eller uopplyste om en vil, som folket i bygdene rundt omkring. Men det er nok en klar kjennsgjerning at skolen sto svakt og hadde små muligheter. Utenom verksskolen på Svorkmo var bygda delt i tre skoledistrikter og hadde tre lærere til 6—700 barn. I dag ville et slikt barnetall ha krevd bortimot 30 lærere. På et møte i 1797 der skolevesenet i bygda ble drøftet og planlagt, ble det da også uttalt: «Sognets baade vidløftige Udstrekning og talrige Folkemængde kunde vel udfordre den 4de Skoleholder, men man ser ikke udvej til at erholde Løn for flere end tre naar hver skal have i aarlig Løn 20 Spesidaler) i det mindste».

Når det gjelder skolelokaler, var det bare verksskolen på Svorkmo som hadde fast tilholdssted. Ellers ble det leiet rom hos folk som hadde store hus, og det var ikke de beste arbeidsforhold som ble tilbudt skoleholderen og elevflokkens når de måtte slå seg ned mer og mindre tilfeldig på benker og stoler. Av bøker og læremidler fantes det som regel ikke mer enn at læreren bar det med seg fra skolested til skolested, og lærerne måtte ofte flytte når så få lærere skulle undervise en så stor barneflokk.

Men også den gang gikk utviklinga rett vei, selv om det gikk langsomt. Presten Julius Bull, som var personell kapellan hos sin far, sogneprest Andreas Lee Bull, skreiv i 1877 «Træk av skolens Historie i Ørkedal». Han forteller hvordan Orkdal fikk sitt første kommunale skolehus: «Aar 1832 — den 7de Desember — besluttedes underdanigst at foreslå, at det naadigst bevilges, at Liaamo bliver kjøbt til Klokke- og Skolegaard for den Sum 1000 Spesidaler (hvilket så skede). Liaamo har været Ørkedal Skolekommunes eneste Skolehus indtil 1877.

**) Både kroner og spesidaler forekommer i sitater fra skoleprotokollen fordi pengesystemet ble lagt om i 1875. En spesidaler ble da reknet til fire kroner.*

1860 — ny skolelov

Med skoleloven av 1860 ble det iallfall på papiret gjennomført noe bortimot en revolusjon i skoleverket. I den nye loven ble det bestemt at hver skolekrets skulle ha fast skolelokale med kateter, pulter eller benker, bokskap og veggkart. I tillegg til kristendomskunnskap, norsk, rekning og sang skulle det nå undervises i jordbeskrivelse (geografi), historie og naturlære. Men da som nå kostet det å gjennomføre skolereformer, og i møte 27. mars 1861 vedtok Skolecommissionen, etter at den hadde diskutert de nye bestemmelsene, følgende:

«Commissionen erkjender hvor ønskeligt det vilde være, at Skolehuse blev oppførte i de forskjellige Skolekredse, men naar man betænker de betydelige Udgifter, dette vil medføre og henser til Skolekassens tarvelige forfatning, maa man forinden der fra Skolecommissionens Side kan foretages noget i denne Retning, oppebie Udfaldet af forestaaende Amtsformandskabsforhandlinger for at se hvorvidt Adgangen kan aabnes til at se dette ønske tilfredsstillet.»

I samme møte ble det likevel besluttet å inndele bygda i 16 skolekretser, og — «Undervisningen skulle overtages af 9 lærere, og der skulde være to Treklasser skoler — Ørkedalsørens og Liaamo — med 9 Ugers Skole for hver Klasse».

Ørkedalsøren i 1870-årene

Men selv med så kort skoletid ble det et stadig verre problem å skaffe husrom til skolen på Ørkedalsøren. I møteprotokollen for 18. juni 1874 er dette problemet omstendelig og alvorlig belyst: «Man har i Skolecommissionen gjentagne Gange omhandlet at der sandsynligvis snart bliver alvorligt Spørgsmaal om Skolelocaler paa Ørkedalsøren hvor der allerede er vanskelig at erholde Hus leiet i Almindelighed paa Grund af stor Mengde Mennesker samles der, og i Særdeleshed bliver vanskelig, ja, man kan næsten sige umuligt at faa leiet passende Localer ettersom det eneste dertil beqvemme locale som hidtil har været overladt til Skolen, ei kan med sikkerhed ventes overladt for Fremtiden.»

Når situasjonen var så ille, var det ingen vei forbi, og 24. februar 1875 fattet Skolecommissionen et vedtak som sikkert ble hilst med glede i Ørkedalsørens skolekrets. I møteprotokollen står innført: «Combineret Møde af Skolecommissionens medlemmer og Communalbestyrelsens medlemmer. Skoledirectør Bonnevie var til stede. Efter forestilling af Skoledirectøren der fremlagde et udkast til Skolehus paa Ørkedalsøren, og efter en Deel Forhandlinger besluttedes enstemmig af samtlige saavel Skolecommissionens som Communalbe-

J. Richter.

styrelsens medlemmer at der paa Ørkedalsøren bliver oppført et skolehus beregnet på 2 Skolelocaler for 2 Lærere med Overbequemlighed væsentlig i Overenstemmelse med det af Skoledirektøren fremlagte Udkast.

Til at forberede Sagen, komme med Forslag om Tomt, Husets Indredning m.m. samt med overslag over sammes Kostende besluttedes nedsat en Comitte bestaaende af J. Richter, O. F. Rømmesmo og Lars Bye, der have snarest muligt at indkomme med Forslag og Overslag.»

Tomtespørsmålet ble antagelig komitéen fort enig om, for formannen, J. Richter stilte tomt til disposisjon uten vederlag. Med skoledirektøren som arkitekt var komiteen mer bundet når det gjaldt utformingen av skolen, og det er

ingen ting å finne i protokollen om arbeidet i byggekomiteén før 10. februar 1876. Da har tydeligvis Skolecommissionen fått en orientering, og innført står:

«Angaaende de under oppførelse værende skolehus opplystes:

Skolehuset paa Ørkedalsøren er bortaccorderet til oppførelse i fuld stand — panelet og malet m.m. — med unntagelse af Grundmur og Kakkellovne for en sum af	1300	Spesidaler
Grundmuren og Kakkellovnene er ansatte til mindst	250	»
og de nødvendigste Udhusbygningene til	100	»
I alt	<u>1650</u>	<u>Spesidaler</u>

Muring og Graving er i disse dage bortaccorderet til uoppholdelig paa-begyndelse, Husets Tømmerværk er paa det nærmeste færdigt, og skal være i fuld stand indeværende Høst.»

Så fort skulle ikke arbeidet komme til å gå, men det sies ingen ting om grunnen til forsinkelsen. Mye tyder på at det var vanskelig å skaffe de nødvendige midler til nybygget. Så seint som 20. oktober 1876 står innført ei melding fra Stiftsdireksjonen til Ørkedals Provsti at det til skolehus på Øren var bevilget 250 Spesidaler, «men hvorvidt dette Bidrag kunde udbetales vil først kunne afgjøres naar man erholder Vis-

hed for at det til Amtskassen paarægnede Bidrag af offentlige Midler uden Afkortning vil være at erholde.»

Det ordnet seg nok omsider, og totalt ga amtet et tilskudd på 500 Spesidaler. Det står også et notat som forteller at «en Del Kjørsel af Sten blev udført gratis», og dette skulle jo tyde på at folket i kretsen stødde opp under tiltaket etter evne.

For oss i dag var det et lite og spartansk bygg med to klasserom, hvert 11 alen langt, 9 alen bredt og 5 alen høyt, men det er ingen tvil om at befolkningen på Øra så med respekt på skolebygget.

Skolebygget innvies

Med et halvårs forsinkelse sto skolen ferdig til å tas i bruk på nyåret i 1877, og for en som er vant til nåtidens krav, er det rørende å lese om skoleinnvielsen:

«Aar 1877 den 23die Januar innviedes Ørkedalsørens Skolehus i Overvær af Skoledirektøren, Kommunalbestyrelsen, Skolecommissionen og samtlige Bygdens Lærere. Pers. kapellan Julius Bull holdt indvielsestalen —» dersom Herren ikke bygger Huset, arbeide de forgjæves som bygge derpaa — dersom Herren ikke vogter Staden, vaager Vækterne forgjæves.» Skoledirektøren talte derpaa og henvendte seg i sin Tale spesielt til de tilstedeværende Skolens Børn, 5te og 6te klasse. Bygdens Sangforening var tilstede og afsang flere Sange.»

Av møteboka for Skolecommissionen 23. februar 1877 går det fram at skolebygningen ennå ikke er «panelet og malet (utvendig),» men det skal skje til våren, og det blir også i samme møte vedtatt å koste stakkitt rundt skolen — anslått til 30 spesidaler.

Men om gleden var stor på Øra, ble det kanskje enda verre å avfinne seg med de skolelokalene andre kretser ble tilbudt. For å illustrere framskrittet for Ørkedalsørens krets er det fristende å ta med et klagebrev fra Moe Distrikt datert 2. desember 1876, som munner ut i en inn-trengende henstilling om å få bygd skole:

«Thi det nuværende paa Bratli tør man vel med god Føie sige er næsten ubrugbart. Værelset er nemlig saa fugtigt at der ansamler seg Vand under Loftet hvilke Dunster dryppe ned paa Pulte og Bænke og beskadiger Børnenes Bøger og Skrivematerial. Den værste Omstendighed er dog, at vi ikke kan sende noget Børn til Skolen for Helbredens Skyld da et saadant fugtigt Værelse utvivlsomt maa have den skadeligste Indflydelse paa Helbreden. Det er dessuden saa gulvkoldt paa samme Sted, at Børnene om Vinteren oftest maa sidde og fryse paa Fødderne.»

Om dette ikke er alt for sterkt overdrevet, må en ha lov til å si: Lykkelige barn og foreldre på Orkanger som fikk nytt skolehus med tett tak og kakkelovner.

Skolen i Orkdal og Ørkedalsøren i 1877

Men skolen er noe mer enn klasserom, og det kan være interessant å se litt på selve skolesystemet slik det var for 100 år siden. Sammenligner vi samme antall årsklasser, vil vi finne at elevtallet i kommunen var omtrent det samme da som nå, men det var langt flere barn i utkantstrøkene og færre i sentrumsområdene enn vi har i dag.

Som eksempel på det kan nevnes at Kjonli (Sølberg), Gangås og Ustad kretser til sammen hadde 136 og Ørkedalsøren 139 elever.

Forøvrig gir Julius Bull disse opplysningene:

«I 1877 undervises 8—900 skolepliktige børn i 7 treklasser skoler, 8 toklasser skoler og 1 skole med 6 oppstigende Klasser (Ørkedalsøren). Undervisningen overtages af 13 lærere. Der bydes 414 Skoleuger.»

Disse opplysningene forteller oss at det var 16 skoler med i alt 43 klasser i Orkdal. Skoletida for hver enkelt elev var 8—10 uker årlig. I Ørkedalsøren krets var skoletida for 1. og 2. klasse vel 8 uker for året og for 3.—6. klasse 10 uker. Timeplanen for 1877 er også oppskrevet, og den så slik ut:

1. klasse		2. klasse		3. klasse	
Onsdag	Lørdag	Onsdag	Lørdag	Tirsdag	Fredag
Bibel-historie	Katekisme	Katekisme	Bibel-historie	Bibel-historie	Katekisme
Læsning	Læsning	Læsning	Læsning	Læsning	Læsning
Regning	Regning	Skrivning	Sang	Skrivning	Skrivning
Læsning	Sang	Læsning	Regning	Regning	Regning
Skrivning	Fri	Regning	Fri	L.bog el. bibelhist.	L.bog el. salmer
Læsning	Fri	Læsning	Fri	Læsning	Sang
4. klasse		5. klasse		6. klasse	
Tirsdag	Fredag	Mandag	Torsdag	Mandag	Torsdag
Forklaring	Bibel-historie	Bibel-historie	Forklaring	Forklaring	Bibel-historie
Skrivning	Skrivning	Læsning	Skrivning	Skrivning	Læsning
Læsning	Læsning	Sang	Geog. el. naturl.	Læsning	Ret-skrivning
L.bog el. bibelhist.	L.bog el. salmer	Regning	Ret-skrivning	Bibellæsn.	Regning
Regning	Regning	Historie	Regning	Regning	Historie
Sang	Læsning	Bibel-læsn.	Læsning	Geog. el. naturl.	Sang

Fotografiet er fra 1897 og viser en skoleklasse fra Ørens skole. Læreren til høyre på bildet er Arnt Vormdal som var skolens bestyrer og hadde vært lærer på Øra helt siden 1874. Den store elevflokket hørte ikke heime bare på Øra da både Evjen og Folkokretsen var tilsluttet skolen her i de åra og lenge etter.

Som en vil se, manglet gymnastikk og praktiske fag på timeplanen, men iallfall gymnastikk var på tale i 1877. Det ble i flere år tilbudt kurs i gymnastikk og militære øvelser, og det var lærere i Ørkedalen som meldte seg interessert uten at det framgår om det ble noe mer. Kanskje tok de skrekken når de ble gjort kjent med at deltakere til slike kurs måtte være «indmeldt i en eller anden Sygekasse» og at «Søger som var beheftet med Feil eller Mangler som kunde antages under Skolens Øvelser at forværres eller sætte hans Helbred i Fare ikke vil blive tilstedt Adgang.»

Lærere ved Ørkedalsøren Skole var i 1877 Arnt Wormdal, født 16.2.42 og ansatt ved skolen i 1874 og Erik Sølberg, født 30.9.49 og ansatt ved skolen i 1875.

Disse to hadde ikke hver sine klasser, men gjennomførte en form for fagdeling slik at Wormdal hadde katekisme, forklaring, rekning, naturlære, geografi og sang, mens Sølberg tok seg av bibelhistorie, lesning, rettskrivning og historie. Dette medførte at de ofte byttet klasse for hver time, og det kunne kanskje skaffe elevene litt avveksling i en ellers nokså ensformig timeplan.

Lærerlønningene fortøner seg små for oss, men ut fra datidens lønns- og kostnadsnivå var de ikke så ille. I kommunal lønn ble utbetalt 8 kroner pr. skoleuke med tillegg av 6 kroner for kost og opphold den tid de holdt skole. I alt utgjorde det 420 kroner pr. år. Dessuten ble utbetalt alderstillegg og statsbidrag, og i året 1877 hadde Sølberg 560 kroner og Wormdal 624 kroner i total årslønn.

Til de andre utgifter hadde skolen minimalt å rutte med. Hele skolebudsjettet var dette året på 6400 kroner, og til «Undervisningsmidler og uforudseede Udgifter» var det budsjettet bare 218 kroner.

Men så ble det heller ikke stilt så store krav til undervisningsmidler. 27. desember 1877 sendte Stiftsdireksjonen ut en liste over de undervisningsmidler som burde finnes på hver skole:

1. En bibel.
2. Nogle Nytestamenter og Salmebøger.
3. Nogle Exemplarer af Læsebogen.
4. Nogle Skriftslæsningsbøger.
5. En Kugleramme.
6. Regnetabeler eller nogle Exemplarer af en Samling Regneoppgaver.
7. Vægttavle over det metriske System.
8. Melodisamling til Salme- og Læsebogen.
9. Salmodikon.
10. Vægtkart over a) Halvkuglerne, b) Europa, c) Skandinavien, d) Palestina.
11. Globus.
12. Bibelske Billeder.

Samtidig nevnes 8 andre ting som bør anskaffes så snart det går an, bl.a. Tellurium og «Det på offentlig Foranstaltning udgivne Tegneapparat», hva nå det måtte være.

Tidligere på året hadde Stiftsdirektøren gjennom et spørreskjema undersøkt hva som fantes på hver skole, og resultatet var visst temmelig nedslående. Men det var i det minste vilje til å rette opp, og i

Foran fra v.: Gunda Kjønlil, Krognes, Nikolaisen, Josefine Jensen, Mella Larsen, Olise Ebbesen. 2. rekke fra v.: Ingv. Solligård, Gudrun Forve (?), Jenny Svorkmo, Bjørgum (?), Aslaug Hoff, Gudrun Rømmesmo, O. Bjørgum, Sigrd Syversen, Einar Monsen, Jenny Sundli, Gustav Rømmesmo. Bakerste rekke fra v.: Smaaland, Johan Richter, Haakon Sødahl, frøken Olsen, Alfred Rønning, Erling Jenssen, Alfred Mæhlen.

møte 29. desember 1877 bevilget Amtsformannskapet penger til innkjøp av læremidler. Ørkedal fikk 80 kroner, men med det forbehold «at disse Amtsbidrag ikke udbetales med mere end Halvdelen af hvad vedkommende Kommune efter 1ste Januar 1877 har anvendt til Indkjøb af de i Stiftsdirektionens Skrivelse oppregnede Læremidler.»

Elevene og heimene

Til delvis dekning av utgiftene med skolestellet ble alle fra fylte 18 år pålagt å betale «Skoletold», også kalt «Kopskat». I 1877 er det forslag oppe i skolecommissionen om at alle konfirmerte skal pålegges Skoletold, men dette ble nedstemt. For året 1877 er Skoletolden beregnet å skulle innbringe 2520 kroner, men det var ikke lett å få inn hele beløpet. I budsjettet for dette året er det også reknet med restanser fra tidligere år på i alt 800 kroner. Innkrevningen ble foretatt av valgte tillitsmenn, og for 1877 var Ingebrigt Wilman og handelsmann Walstad utpekt til den lite ettertraktede jobben.

I tillegg skulle foreldrene selv holde barna med bøker og skrivemateriell, og en Rundskrivelse fra Stiftsdirektøren fra 1877 slo fast at hver elev skal ha: «1. ABC eller Læsebog. 2. Salmebog. 3. Bibehistorie. 4. Katekisme. 5. Forklaring. 6. Nyt Testamente. 7. Regnetavle. 8. Skrivebog. 9. Griffel, Blyant, Pen, Linial, Blæk. Dersom der undervises også i Geografi, Naturlære og Historie, skal Eleverne også ha et Exemplar af hver af disse.»

Stiftsdirektionens spørreskjema gjaldt også de bøker elevene skulle holde selv, og her synes resultatet å ha vært ytterst nedslående. Stiftsdireksjonens kommentar er denne: «Med hensyn til Skolebørnernes Forsyning, gaar det frem af de modtagne Udtalelser at paa de fleste Steder kun en mindre Del af dem er forsynet med Læsebog. Denne mangel er det af den største Betydning at søge afhjulpen. Have ei Børnene Anledning til Hjemme at forberede sig til Læsetimerne paa Skolen, er der lidet Haab om, at disse vil strække til Udvikling af den Læseferdighed som er en nødvendig Betingelse for at Skolen skal bære Frugt i Forhold til den paa samme anvendte Møie og Bekostning.»

Ja, slik kunne det skrives for 100 år siden, og selv i dag kan vi av og til fundere på om «Frugterne er i forhold til Møie og Bekostning,» men så er da også «Bekostningerne» av en ganske annen størrelsesorden.

Fra kommunens side ble det forespurt om det var høve til å bøtelegge foreldre som forsømte sin plikt til å skaffe barna skolemateriell. Svaret er et tvilrådig nei, og det blir anbefalt at skolekassen kjøper inn

Første rekke fra v.: Maren Kroghes, Bergljot Klukstad, Elfrida Sødahl, Gudrun Karlisen, Julie Syversen, Ulvhild Ross, Ragnfrid Andersen, Anna Rømmesmo.

2. rekke fra v.: Ingeborg Ebbesen, Mille Rømme, Chald Lorentzen, Einar Mælen, Rolf Elnes, Martin Bach, Sigrid Nilsen, Ruth Larsen.

Bakerste rekke fra v.: Johannes Faanes, Harald Kringstad, Johan Rømmesmo, Ingv. Togstad, Rudolf Løkstad, Ivar Svorkmo, Bernhard Gjølme, lærer Erik Aarvik.

de nødvendige ting og krever pengene refundert fra foreldrene. Men det forutsettes at enkelte også da vil nekte å betale, — «og skulde Søgsmålsanleggelse mod disse blive fornødent, vil Departementet paa Ansøgning derom anbefale at Kommunen erholder fri Sagførsel.»

En så hard holdning virker temmelig rystende på oss som lever i dag, særlig når en samtidig kan konstatere at mange familier hadde vansker med å holde barneflokken med mat og klær.

Dette forholdet skapte også et problem for skolen som var langt verre enn mangelen på utstyr. En del heimer hadde rett og slett ikke råd til å sende gutter i 11- og 12-årsalderen på skole. De måtte heller ta arbeid i Bruket, og på den måten hjelpe til å holde familien med det mest nødvendige til livsopphold. Det førte til at guttene i de to øverste klassene ble borte fra skolen, og av oppgjøret for 1877 går det fram at — «i Ørkedalsørens krets var i alt 806 forsømte dage, som udgjør omtrent 10%.» Men dette var likevel en bedring, for året før nådde forsømmelsene opp i 1034 dager. Kanskje kan bedringen skyldes at kretsen hadde fått ny skole, og skoledirektørens alvorsord ved skoleinnvielsen hadde muligens også sin virkning.

De elevene som hadde størst fravær, er innført med navn i Skolecommissionens protokoll, og i 1877 er det to elever fra Svorkmo som har nådd 30 dager, mens en fra Ørkedalsøren har forsømt 27 1/2 dag av sine 60 skoledager.

Etter loven var det skoleplikt, og Skolecommissionen reagerte med å idømme foreldrene til de elevene som forsømte mest, forskjellige former for straff. I 1875 ble fire navngitte foreldre bøtelagt, i 1876 ble en «husfader» ilagt bot, og samtidig vedtok Skolecommissionen enstemmig — «at lade opplæse fra Chordøren de Børn og deres Forsørgerere som have gjort seg skyldig i større Skoleforsømmelser.»

Selv om forsømmelsene i 1877 også var store, kan det ikke sees at noen ble bøtelagt, men 11 elever er oppreknet spesielt — kanskje med tanke på oppløsning fra «Chordøren».

Uvilkårlig vil en igjen føle forbitrelse mot de som fattet slike vedtak og medynk med de små som fikk unngjelde, men det er selvsagt feil å bedømme deres situasjon med nåtidsbriller for øynene. Det var ei hard tid og ganske andre forhold enn dem vi ser hendingene ut fra.

Mange foreldre hadde ikke råd til å la barna sine få være barn, og de guttene som måtte stå 10—12 timer i tungt arbeid, ble nok ikke harde bare i nevene. De lærte tidlig å slåss for å overleve, og de var neppe lette å ha med å gjøre i skolestua. Men skolen hadde i den tida lov til å bruke et språk de forsto — nemlig spanskrøret — og det skulle heller ikke gjøre holdningen deres mer positiv verken mot skolen eller samfunnet.

Og alt dette til tross — 1870-årene ser en mange tegn på at folk tar til å skjønne verdien av å få en best mulig skolegang. Det reises krav

Første rekke fra venstre: Åsta Solstad Jønsberg, Solveig Sandstad Opøyen, Annette Mælen Konstad, Guri Karlisen Dragseth, Sigrid Øien Knutsen, Marie Snildal? Klara Langås Næss, Kari Olsen Storm.
Andre rekke fra venstre: Gunnvor Køhler?, Rolf Johnsen, Asbjørn Larsen, Rudolf Larsen, Asbjørn Knutsen, Oline Mathisen ? Gjertrud Rikstad Stokke. Tredje rekke fra venstre: Lærer Faanes, John Gjønnes, Mikal Hoff, Kåre Grytting og lærer Aarvik.

fra krets etter krets om å få reist skolebygg, det ytes større bevilgninger fra fylke og stat, og kommunens ansvarlige gjør det som er mulig ut fra de ressurser de rår over. Interessen for å lære mer kan spores hos lærerne som søker kurs, og mange voksne melder seg til aftenskolene som det i 1877 var hele 6 av i Orkdal.

Almuebibliotekene får større bevilgninger, og bøkene blir flittig lånt og lest.

Framover går det, og den første milepel ble passert 23. januar 1877 da Ørkedalsørens krets fikk sitt første skolebygg med 2 «Skolelocaler og Overbeqvemmelighed.» Om det ikke på noen måte kunne måle seg med de lokaliteter elevene tilbys i dag, var det likevel et viktig skritt på veien, og vi som lever i dagens overflod, skal vokte oss vel for å ringeakte det løft som ble tatt den gang.

1. rekke fra v.: Helene Evien, Gunvor Løkstad, Ane Ustvad, Marie Elshaug, Anna Røhnesmo, Marie Lillemyr, Martha Hoff. 2. rekke fra v.: Mille Mathisen, Aslaug Rein, Ingeborg Hauge, Karen Hauge, Sofie Olsen, Bergljot Skorild, N.N., Julie Elnes. 3. rekke fra v.: Jens Dragsset, Johanne Nærviik, Sverre Solli-gård, Karen Kjørli, N.N., Frits Sivertsen, Ole Sundli, Sigurd Kufås, Ingeborg Enksen. 4. rekke fra v.: Sverre Olsen, N.N., Eggen, Erling Berg, Edvard Eggen, Olaf Lillemyr. 5. rekke fra v.: Peder Larsen, Arne Løkstad, Jostein Nærviik, Arne Tøgstad.
Lærerne: Fnk. Snekvik, fru Rege, Aarvik, ftk. Høstad, Sølberg.